

ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІСТІВ КУРСУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL LANGUAGE COMPETENCE IN TEACHING ENGLISH TO ECONOMICS STUDENTS

Стаття присвячена актуальній проблемі формування фахової компетентності студентів-економістів під час навчання англійської мови. Показано, що іншомовна фахова компетентність забезпечує конкурентоспроможність спеціаліста на в світовому ринку праці, що є особливо актуальним в 2023 для України. Розглянуті основні методичні засади, які сприяють ефективному процесу формування фахових навичок та вмій у галузі економіки. Показано, що тема формування фахової компетентності в економістів мовними засобами досліджувалась численними науковцями в Україні. Наголошено на інтеграції професійної лексики, використанні інноваційних технологій, диференційованому підході, інтерактивних методах, рольових іграх та використанні аутентичних матеріалів. Визначено, що дані методичні підходи сприяють активізації навчального процесу, покращенню комунікативних навичок студентів та підвищенню їхньої фахової компетентності. Визначено основні методичні засади формуванні мовної фахової компетентності на заняттях англійської мови у ЗВО: інтеграція професійної лексики, використання інноваційних технологій, диференційований підхід та використання інтерактивних методів. Визначено, що інтеграція професійної лексики на заняттях англійської мови відбувається з застосуванням автентичних фахових текстів, матеріалів з підприємницької діяльності, тем, пов'язані з економікою, а також застосуванням вправ, що передбачають використання професійної лексики та її контекстуальне вживання. Описано приклади вправ з курсу англійської мови, які можуть застосовуватись для формування англомовної фахової компетентності. Визначено, що власне інтерактивність курсу англійської мови у економічному ЗВО є основою. Результати дослідження можуть бути корисними для викладачів англійської мови та методистів, які працюють зі студентами-економістами.

Ключові слова: формування фахової компетентності, студенти-економісти, англійська мова, методичні засади, інтерактивні методи, рольові ігри.

The article is dedicated to the pressing issue of developing professional language competence in economics students during English language instruction. It is emphasized that foreign language proficiency in the field of economics ensures the competitiveness of specialists in the global labor market, which is particularly relevant for Ukraine in 2023. The main methodological principles that contribute to the effective formation of professional skills and abilities in the field of economics are discussed. It is noted that the topic of developing professional competence in economists through language means has been studied by numerous scholars in Ukraine.

The integration of professional vocabulary, the use of innovative technologies, a differentiated approach, interactive methods, role-playing games, and the utilization of authentic materials are emphasized. These methodological approaches are shown to enhance the learning process, improve students' communicative skills, and elevate their professional competence. The main methodological principles for forming language professional competence in English language classes at higher educational institutions are defined: integration of professional vocabulary, utilization of innovative technologies, differentiated approach, and interactive methods. It is determined that the integration of professional vocabulary in English language classes is accomplished through the use of authentic professional texts, materials related to entrepreneurship, and topics associated with economics, as well as exercises that involve the use of professional vocabulary and its contextual usage. Examples of exercises from the English language course that can be applied to develop English language professional competence are described.

It is highlighted that interactivity within the English language course in an economic higher educational institution is fundamental. The results of the research can be valuable for English language instructors and methodologists working with economics students.

Key words: professional competence development, economics students, integration of professional vocabulary, innovative technologies.

УДК 378.147.1:811.111'373.4
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/59.25>

Деяк Ю.М.,

ст. викладач кафедри іноземних мов факультету маркетингу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Деяк М.Ю.,

ст. викладач кафедри іноземних мов факультету маркетингу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Іщенко Т.М.,

ст. викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Постановка проблеми. У сучасному світі знання англійської мови стає все більш важливим аспектом професійного успіху, особливо для студентів-економістів, адже економічна сфера тісно пов'язана з глобальними ринками, міжнародною торгівлею та міжкультурною комунікацією. Фахова компетентність у володінні англійською мовою відкриває безліч можливостей для економістів, допомагаючи їм ефективно спілкуватись, аналізувати й розуміти економічну інформацію, вести переговори та представляти свої ідеї на міжнародному ринку праці.

Формування фахової компетентності при навчанні англійської мови для студентів-економістів вимагає спеціального підходу з урахуванням особливостей їхньої професійної сфери. Економічна термінологія, міжнародні стандарти та фінансові показники – це лише деякі аспекти, які потребують глибокого вивчення та вдосконалення у контексті англійської мови.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання фахового навчання та формування фахової компетентності при викладанні предметів гуманітарного циклу, зокрема англійської

мови, вивчалось численними науковцями та педагогами. Так, Решитько А.Д. [6] розглядає формування фахових компетентностей при викладанні англійської мови студентам-не філологам та зазначає, що головною метою такого навчання є формування мовної компетентності з урахуванням фахової, тобто, знання мови без знання фахових характеристик не має користі. Т.Л. Столяренко розглядає всю підготовку майбутніх економістів крізь призму компетентнісного підходу [7], що означає, що формування мовної комунікативної компетентності визначає ефективність взаємодії фахівців у світі. О.П. Биконя (2017) у своїй докторській дисертації зазначає значення самостійної позааудиторної роботи для студентів економічних спеціальностей та акцентує увагу на теоретико-методичних засадах, які сприяють ефективному формуванню фахової компетентності в англійській мові [1]. Методичні особливості формування фахової компетентностями засобами іноземних мов розглядали українські педагоги. Так, В.Д. Борщовецька розглядає проблему вивчення спеціалізованої лексики в галузі економіки. Вона пропонує різні підходи та методи навчання, які допомагають студентам розширити свій словниковий запас та використовувати його в професійному контексті [2]. Ю. Кліпа підкреслює значення компетентнісного підходу у формуванні фахових навичок студентів, та розглядає важливі аспекти навчання, зокрема, розвиток комунікативних, аналітичних та міжкультурних компетенцій [3]. Л.В. Лимар і К.О. Моруга досліджували психологічні аспекти формування мотиваційного компонента психологічної готовності студентів економічних спеціальностей, і прийшли до висновку, що особиста мотивація відіграє провідне значення при формуванні фахової мовної компетентності [4]. У дослідженні А.Л. Штепи акцентується увага на якості викладання англійської мови для студентів, що спеціалізуються в економічних галузях [8], вивчено методи і підходи, які сприяють покращенню якості навчання англійської мови та формуванню фахової компетентності студентів-економістів, та надає цінні вказівки та рекомендації щодо покращення ефективності викладання англійської мови у професійному контексті для майбутніх економістів. Загальний аналіз джерел надає багатоцінний висновок щодо формування фахової компетентності при навчанні студентів-економістів курсу англійської мови. Засвоєння фахової лексики, міжкультурна комунікація та самостійна робота – важливі компоненти цього процесу.

Мета статті – на підставі аналізу літературних джерел та досвіду автора визначити основні методичні засади формування фахової компетентності студентів- економістів при вивченні англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Розвиток фахової компетентності у студентів-економістів під час вивчення курсу англійської мови відіграє важливу роль у підготовці майбутніх фахівців для успішної кар'єри в глобальному економічному середовищі. Фахова компетентність передбачає не тільки володіння мовою, але й здатність ефективно використовувати її в специфічних ситуаціях, пов'язаних з економічними поняттями, теоріями та практиками. Одним із ключових аспектів формування фахової компетентності є вивчення спеціалізованої лексики та термінології, які є необхідними для розуміння і обговорення економічних процесів та явищ. Поміж інших факторів, важливим є розвиток навичок аналізу та критичного мислення при опрацюванні англомовного матеріалу, для аналізу економічних даних, інтерпретації статистики, оцінки ризику та прогнозу подій. Формування фахової компетентності студентів-економістів при навчанні англійської мови потребує використання різноманітних методичних засад, які забезпечують якісне засвоєння мовних знань та вмінь, що стосуються професійної сфери діяльності.

Одним з **головних методів** є інтеграція професійної лексики в навчальний процес. Для досягнення цієї мети використовують автентичні економічні тексти, матеріали з підприємницької діяльності, теми, пов'язані зі економікою. Важливо також активно використовувати вправи та завдання, що передбачають використання професійної лексики та її контекстуальне вживання.

Ще одним **методом формування фахової компетентності** є використання інноваційних технологій та інтерактивних форм навчання, що може включати використання комп'ютерних програм, відео та аудіо матеріалів, мультимедійних презентацій, рольових ігор. Такі методи не тільки сприяють покращенню якості знань, але й сприяють розвитку критичного мислення та самостійності студентів. Інтерактивність навчання забезпечує ефективне формування фахової мовної компетентності економістів.

Крім того, важливо враховувати **індивідуальні особливості** студентів та рівень їхніх лінгвістичних знань і вмінь. Для досягнення мети можна використовувати диференційований підхід, а саме різні рівні складності вправ і завдань, відповідні до рівня підготовки кожного студента.

Не менш важливим є **використання професійно орієнтованих ситуаційних завдань і рольових ігор**, які дозволяють студентам відтворити реальні ситуації, з якими вони можуть зіткнутися у своїй професійній діяльності: ситуації переговорів, презентацій, написання бізнес-листів або розв'язання кейсів. Такий підхід дозволяє студентам розвивати комунікативні навички та набувати досвід роботи в реальних професійних ситуаціях.

Також варто звернути увагу на використання **інтерактивних методів**, які сприяють активній участі студентів у навчальному процесі. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, вміння працювати в команді та обмінюватися ідеями. Наведемо деякі приклади застосування інтерактивних технологій: організація Discussion points, scanning professional texts and rendering them, correcting the false statements, correcting the phrases, filling in the blanks, analyzing offered schemes and predicting the market, studying the documents, completing texts with the professional economic terms, retelling the articles, correcting mistakes in the economic articles, etc.

Крім того, варто звернути увагу на **роль інтеркультурної комунікації** в формуванні фахової компетентності. Економічна діяльність все частіше стикається з міжнародними партнерствами та глобальними ринками, тому вміння ефективно спілкуватися з представниками інших культур стає невід'ємною складовою фахової компетентності. Розуміння культурних різниць, адаптація до них і використання міжкультурних стратегій сприяють успішній комунікації та встановленню довірчих стосунків з партнерами з інших країн.

Висновки. Формування фахової компетентності студентів-економістів при вивченні англійської мови ґрунтується на таких методичних засадах: інтеграція професійної лексики, використання інноваційних технологій, диференційований підхід, інтерактивні методи.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Биконя О. П. *Теоретико-методичні засади самостійної позааудиторної роботи з англійської мови студентів економічних спеціальностей*. Дис-

ертація на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія і методика навчання: германські мови. Київський національний лінгвістичний університет Міністерства освіти і науки України. Київ, 2017

2. Борщовецька В.Д. Навчання студентів-економістів англійської фахової лексики. *Іноземні мови*, 2004, № 1: С. 26-29.

3. Кліпа Ю. Актуалізація компетентнісного підходу у професійній освіті майбутніх економістів-підприємців. *Socio-economic relations in the digital society*. 2018, № 1 (31) :С. 139-146.

4. Лимар Л. В., and Моруга К.О. Психологічні особливості формування мотиваційного компонента психологічної готовності вивчення фахової іноземної мови студентами економічних спеціальностей. *Актуальні проблеми психології*, 2015, 10(27): С. 288-295.

5. Машика Н. В. Інноваційні підходи у викладанні англійської мови за професійним спрямуванням для майбутніх економістів. *Матеріали щорічної підсумкової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземної філології ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*, 19-20 лютого 2015 року. Ужгород:, 2015, С. 79-80.

6. Решитько А.Д. Викладання англійської мови студентам немовних спеціальностей на основі компетентнісного підходу. *Сучасна освіта в реаліях та перспективах: соціально-педагогічний аспект: збірник наукових і науково-методичних праць*. Вип. 2. Кривий Ріг: КДПУ, 2019. С. 190-197.

7. Столяренко Т. Л. Компетентнісний підхід до підготовки майбутніх економістів *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи* 42 (2014): С. 120-128.

8. Штепа А. Л. Якість викладання англійської мови за професійним спрямуванням студентам економічних спеціальностей. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету:Одеса: Видавничий дім* (2020): С. 107.